

ESPERANTO

★ TRIUMFONTA ★

Publikigilo de multaj gravaj Esperantistaj organizaĵoj.

Aperas semajne. — Senpagaj monataj aldonoj: „Internacia Komercio“ kaj „Revuo“ (literatura, popolsciencia).

Protektantoj:

D-o Leono Zamenhof, Warszawa
W. M. Page, advok., Edinburgh
Ernest Archdeacon, Paris
J. Gili Norta, komercisto,
Barcelona

H. Fischer, grandindustriisto,
București
Frans Schoofs, Antwerpen
P. v. Medem, bank-kaj fabrikk-
direktoro, Kaunas.

N-o 173
6. 1. 1924

Redakcio:

Ĉefredaktoro: Teo Jung.
Redaktoro: Robert Kreuz.
Redakciaj kunlaborantoj:
H. Jung kaj M. Butin, L. K.

Administracio:

Horrem bei Köln, Germanlando.

Abonprezo

po numero egalvaloro de 0,06 dolaro
aŭ 0,20 sv. fr. por landoj, kies valuto
suferta maksimume 50%; por ĉiuj aliaj
landoj 0,05 dol. aŭ 0,25 sv. fr.

Anonprezo

po kvadrat-centimetro egalvaloro de
0,20 sv. fr. (ĉe anstataŭ pago 0,15 sv. fr.),
en „Internacia Komercio“ la duoblo.

Antwerpen, Barcelona, București, Edinburgh, Horrem, Kaunas, Paris, Warszawa

Esperanto radiotelefone aŭdita je distanco de 5000 km. (Paĝo 3!)

Nova jaro — nova espero.

En la novjara numero de la pasinta jaro ni skribis, ke la samideanoj povas esti tute trankvilaj pri la estonta sorto de ET. Sed samtempe ni aldonis ke, kompreneble, por la daŭra sukceso de de ET ni bezonas la planan konfidon de la abonantoj, en estonteco ankoraŭ pli ol ĝis nun.

Hodiaŭ ni povus skribi la samon. Pro la grave ŝanĝiĝintaj ekonomiaj cirkonstancoj en Germanlando, kiu — sur la internacia merkato — el plej malkara lando (ĝis aŭgusto 1923) nun fariĝis la plej multekosta en la tuta mondo, la situacio de ET iom malfaciliĝis. Sed tute ne estas timo pri ĝia plua ekzistado. Ĝi nur bezonas, en ĉiam pli alta grado ankoraŭ la planan konfidon de la gesamideanoj.

En la pasinta jaro la nombro de niaj abonantoj ja ne progresis. Sed ni sukcesis, iom post iom ankaŭ ĉe la malbonvalutuloj, atingi abonprezojn, kiuj estas preskaŭ sufiĉaj, sed ankaŭ nepre necesaj por la sekura ekzistado de ĉiu-semajna Esp. ĵurnalo. Cetere, la nova fikso de la abonprezoj ŝajnas al ni pli justa kaj pli simpla ol la ĝis nun aplikita sistemo: ĉiu abonanto en malbonvaluta lando nun devas pagi senescepte egalvaloron de 0,05 dolaro resp. de 0,25 svisa franko, kaj ĉiu abonanto en bonvaluta lando pagas egalvaloron de 0,06 dolaro resp. de 0,30 svisa franko. De semajno al semajno la prezoj por landoj kun nestabila valuto estas reviziotaj laŭ la plej novaj kurlizistoj. Sed esprimite en dolaroj, svisaj frankoj aŭ alia stabila valuto, la prezoj restos la samaj kaj ne ŝanĝiĝos.

Do, la ĉefa sukceso, kiun ET atingis en la pasinta jaro, estas — krom la aldonado de monata komerca gazeto kaj la ĉiutaga aperado kiel kongresbulteno dum la XV-a en Nürnberg — la plifirmigo de ĝia financa bazo. Ĝia tasko por la nova jaro estas firmeni la jam atingintan pozicion kaj plukonstrui sur la ĝisnunaj sukcesoj, — trankvile, sen granda bruo, provizore ankaŭ sen gravaj novaj planoj —, subtenate per la konfido kaj fideleco de ĝiaj abonantoj, per la esimo kaj bonvolo de la tuta esperantistaro. Tiel ET povas eniri la novan jaron sen timo kaj kun kuraĝa espero.

Reŝirigante la ĝeneralan Esp. movadon dum la jaro 1923, ni povas konstati precipe du belajn sukcesojn: la Komercan Konferencon de Venecia, kiu aliris al nia movado la interkonsento de multaj seriozaj rondoj, kaj la XV-an Universalan Kongreson en Nürnberg, kiu per la impona nombro de partoprenantoj (preskaŭ kvinmilo!) superis ĉiujn ĝisnunajn Esp. kongresojn.

Bedaŭrinde ni devas kronikigi ankaŭ diversajn neagrablojajn: la „fame konatan“ cirkuleron de la franca ministro Bérard kaj la morton de kelkaj bone meritintaj samideanoj: D-o Ed. Mybs, Kol. John Pollen, Prelato D-o A. Giesswein k. a. Ni bedaŭras ilian foriron; sed samtempe ni esperas, ke novaj batalantoj ilin anstataŭos, ke niaj vicaj fariĝos eĉ pli densaj kaj ilia forto pli efika, por ke ni pli kaj pli proksimiĝu al nia celo: la paca konkero de la mondo por nia ideo — la ideo de lingvo tiumonda!

Do, kun nova espero en la novan jaron! T.J.

Subtenu la oficialajn instituciojn!

Kiu rapide donas, tiu donas duoble.

Alvoko al la X-aj Internaciaj Floraj Ludoj.

Al la esperantistaj verkistoj:

La Komitato de la X-aj Internaciaj Floraj Ludoj vin salutas kaj invitas partopreni en la jenaj konkursoj.

Ordinaraĵoj temoj

Originalaj tekstoj

- I. Originala versaĵo kantanta A m o n.
- II. Originala A m a verko en prozo.

Tradukitaj tekstoj

- I. Traduko de unu el la jenaj versaĵoj.
- II. Traduko de la prozaĵo „El gore blank“, de Martí Gents i Aguilar. (Eldono de „Biblioteca de Auteurs Vigatans“).

La du eminentaj aŭtoroj, ambaŭ loĝantaj en la kongresurbo Vich, atable donis la permeson por tradukado de iliaj verkoj.

Eksterordinaraj temoj

- I. Premio de la Ekscelenca Urbeŝtaro de Vich: 300 pesetoj. Temo: Originala verko.
- II. Premio de Lia Moŝto D-o Francisko Muñoz, Episkopo de Vich: 100 pesetoj. Temo: „La Katolikismo kaj la Paco“.
- III. Premio de Lia Moŝto s-o Albert Rusiñol, Parla de Vich: 100 pesetoj. Temo: Laŭvola.
- IV. Premio de la „Terkulturista Ĉambro Ausetana“: 50 pesetoj. Temo: Laŭvola.
- V. Premio de la „Terkulturista Sindikato“ de Vich: 50 pesetoj. Temo: Laŭvola.
- VI. Premio de la „Vika Industria Societo“: 50 pesetoj. Temo: Laŭvola.
- VII. Premio de la „Katolika Junularo“: 50 pesetoj. Temo: Traduko de versaĵo aŭ prozaĵo de la fama poeto kataluna Verdager.
- VIII. Premio de la grupo „Vika Esperantistaro“: 100 pesetoj. Temo: Originala teatraĵo aŭ novelo.
- IX. Premio de la „Kanariistoj de Vich“: Bela ekzemplero de la famaj Vikaj kanarioj en laŭna kaĝo. Temo: „La amo al la birdoj“.
- X. Premio de la komerca firmao „Vda. de J. Sendra“: Tipa kolbaso de la speciala elaborado, kiu famigas la urbon Vich. Temo: „Bonhumora versaĵo“. (La donacanta firmao ofertas sendi en konvena pakajo tiun „premio“ al iu ajn lando).
- XI. Premio de „Vika Kazino“: 50 pesetoj. Temo: Laŭvola.
- XII. Premio de „Kataluna Esperantisto“: Dumviva abono al la gazeto. Temo: „Pri la esperanta versfarado“.
- XIII. Premio de „Ateneu Enciclopèdic Popular“: 25 pesetoj. Temo: Laŭvola.
- XIV. Premio de la grupo „Barcelona stelo“: Tri lukse bnditaj volumoj enhavantaj la faman tradukadon de Kabe „La Faraono“. Temo: Rakonto pri „Kio plej impresis min dum mia vivo“.

Aliaj eksterordinaraj premioj espereble estos proponataj. Ni anoncos ilin en proksima numero de „Kataluna Esperantisto“.

Inspiron al ĉiuj por la gloro de nia Literaturo.

Th. Cart, prezidanto. — Julio Baghy. — Jacinto Bremón. — Jacinto Comella. — Estantislau Pellicer. — Jaume Grau Casas, sekretario.

Notoj

I. La aŭtoroj de la kvar premiitaj Ordinaraĵoj Temoj (Originalaj Tekstoj I, II; Tradukitaj Tekstoj I, II) ricevos lukse bnditajn ekzempleron de la verko „Amfiltrino“ de la senmorta Molière, majstre tradukita de s-o E. Legrand.

II. Al la aŭtoroj de la plej bona teksto (versaĵo aŭ prozaĵo) el la kvar ordinaraĵoj premiitaj verkoj, la Komitato aljuĝos la Naturan Floron kaj la rajton elektii Reĝinon de la Festo.

III. La verkoj prezentotaj devas esti verkitaĵoj en plene Fundamenta Esperanto kaj ne ankoraŭ eldonitaj, nek anoncitaĵoj.

IV. La Festo de la X-aj Internaciaj Floraj Ludoj okazos en Vich, dum la XI-a Kongreso de „Kataluna Esperantista Federacio“, en junio 1924.

V. Sur la manuskriptoj — kiuj devas esti ricevitaj antaŭ la 15. aprilo 1924 de la sekretario de la Floraj Ludoj (s-o Jaume Grau Casas, Claris, 72, Barcelona) — oni devas skribi devizon, kaj sendi en koverto fermita, kiu portos la saman devizon, la nomon kaj adreson de la verkinto.

VI. Manuskriptoj ne estos resendataj, eĉ se ili alvenis post la datolimo por akcepto de verkoj. Oni konservu kopion de la manuskriptoj.

VII. La membroj de la Juĝontaro partoprenos en neniu el la konkursoj.

VIII. La komitato publikigos la verdikton per „Kataluna Esperantisto“ kaj per la esperantaj kaj katalunaj gazetoj kiuj bonvolos ĝin represi.

IX. La premiitaj verkoj fariĝos propraĵo dum unu jaro de la Komitato de la Floraj Ludoj, kiu zorgos pri ilia publikigo en „Kataluna Esperantisto“ aŭ „Literatura Mondo“. Permeson por reproduktado dum tiu unua jaro oni devas peti de la redakcio de K. E.

X. Eventuala aljuĝo de „Subpremioj“ nur signifas honoran mencion, ĉar ne estas iuj efektivaj premioj, krom tiuj difinitaj en la nuna alvoko.

Socia vivo.

Rezultatoj de la Movado pri Fabrikejaj Konsilantaroj en Germanujo.

Gravaj informoj pri la rezultatoj de agado de fabrikejaj konsilantaroj (Betriebsräte) en Germanujo, informoj bazitaj sur la raporto de laborinspektantoj, aperis en la novembro numero de la Internacia Labora Revuo. Ŝajnas, ke la konsilantaroj iom post iom kutimiĝas al la taskoj komisiitaj al ili de la leĝo. La patronoj ankaŭ kutimiĝas al la konsilantaroj, kaj multaj patronoj kore laŭdas ilin faradon. La nombro de konsilantaroj tamen malpliĝis, ĉar estis ofte neeble trovi laboristojn kiuj volis prezentiĝi por elekto.

Fabrikejaj konsilantaroj faris malmulte por favori la efikecon de la entreprenoj, foje tial, ke ili ne povis decidigi la laboristojn akcepti la rimedojn, kiujn ili mem rekonis kiel pravajn, foje tial, ke ili mem ne komprenis la neceson de la rimedoj proponitaj. Ili ofte troviĝis en malfacila situacio, kiam ili devis konsenti al proponoj por ekstralaboro, aŭ al sciigoj pri intenco fermi la entreprenon.

Oni regule invitis fabrikejajn konsilantarojn partopreni en inspektado. La laborinspektantoj notis, ke individuaj laboristoj malkaŝe esprimas siajn opiniojn en ĉesto de la fabrikeja konsilantaro. kvankam antaŭe ili ofte montriĝis retenemaj, tial ke ili timis esti punataj.

Internacia Labora Oficejo

Kroniko.

Por servi nian legatarojn per ĉiam aktuale, fidinde kaj kompleta informaro, ni bezonas scigilojn (aŭ postkartojn aŭ aparta folio) unuflekse skribita, sed ne inter administratistojn (privatigitoj) pri ĉia novaĵo de la Esp. movado. Kondiĉoj: rapide, koncize, fidinde, legeble (precipe nomoj)

Anglujo.

Londono, 10. nov. S-o Lane gvidis „Tradukon Vesperon“ kun granda sukceso. Oni tre ŝatas tiun vesperon, kiam ofte aranĝas s-o Lane pro ilia alta kompetentiga valoro.

— 18. nov. Debato pri „Ke edzinoj rajtas havi eksterhejman okupon“ malfermis nia lerta kaj fervora s-anino f-lino Langella kontraŭ s-o E. E. Yelland.

Resumo: La malfermito, f-lino Langella ricevis la subtenon de preskaŭ ĉiuj ĉesantitoj, kiuj opiniis, ke edzinoj rajtas havi eksterhejman okupon egale kun elzjoj.

— 25. nov. Debato pri „Senlaboreco kaj Imperia Preferado“ estis la titolo de parolado de s-o Fairman.

Resumo: La plimulto de la ĉesantitoj opiniis, ke „Imperia Preferado“ (protektado de imperia komercado), kiel rimedo solvi la problemon de senlaboreco estus neracia, ĉar anstataŭ plibonigi aferojn ĝi pliintensigus la nunan teruran situacion. E. Read.

Aŭstrio.

Loeben (Stiro). En la belega stira urbo Loeben nia movado tre forte ekvigiliĝis. La intereso estas tiel granda, ke la loka grupo devis komenci du kursojn (80 p.) kaj prepari trian por laboristoj. Ĝoigis estas, ke precipe la ĝeneraistoj kaj iliaj estraroj fervore lernas Esperanton. La kursoj okazas en la burĝa-lernejo.

Franujo.

Departementa Kongreso de Esp. en Perpignan.

La Esp. kongreso de la departemento Orientaj Pireneoj kiu okazis en Perpignan la 9. dec. havis grandan sukceson.

Dimanĉon matene je la oka la kongresintoj alvenintaj el Cérêt, Espira, Narbonne, Aigné, Béziers, Marsaille kaj Vich, Terrassa (Hispanujo) estis akceptitaj ĉe la stadodomo. Je la 9-a h. en la ĉambrego de l' Hispana Centro la kongreso malfermiĝis antaŭ 100 gesamideanoj. S-o René Beck, prez. de la Esp. Mediteranea Federaco, honore prezidis. S-o Joseph Sans, prez. esprimis la bonvenon al la kongresintoj. S-o René Lech, la juna ĉeskr. faris propagandoraporton kaj alvokis ĉiujn esp-istojn por ke ili farigu veraj propagandistoj. S-ino Julia sekr-ino de la aktiva grupo en Cérêt (Pyrenées Orientales) alportis la salutojn de la ĝenoj de Cérêt kaj dankis al la organizintoj. S-o René Beck parolis pri la neceso de la mediteranea federaco por la restarigo de grupoj. S-o Comella (Vich) kaj Chaler (Terrassa) alportis al la kongresintoj la fratajn salutojn de la Hispanaj gesamideanoj kaj invitis la kongresintojn ĉesti la katalunan kongreson kaj la forajn ludojn, kiuj okazas en Vich je penekosto (junio 1924). S-o Rued salulis la kongresintojn je la nomo de la lialaj samideanaro. Post akceptado de diversaj deziroprimoj oni fiksis la proksiman departementan kongreson por Cérêt (eble tiu kongreso okazos samtempe kun la federacia kongreso (Pasko, aprilo 1924). Antaŭ ol fermi la kongreson la ĝesp-istoj kantis „La Espero“.

Tuj poste oni reprezentis „La Rubeno“, esperanta komedio en unu akto, vigne ludita de sam-inoj Farré kaj Lense kaj samideanoj René Lech, Sautarel, Carreras. S-oj Amour, Lech eldiris monologon. Okazis festeno agrabla kaj ĝoja.

Je la 16.30 h. s-o René Beck, faris francan paroladon pri „Zamenhof kaj lia verko“; dum la parolado farita antaŭ publiko esp-ista kaj neesp-ista oni rikoltis 60 (ses dek) frankojn por la monumento de nia kara majstro.

Post dancoj kaj amikaj kunvenoj la kongresistoj el la regiono foriris.

La kongreso faris bonajn propagandon en Perpignan kaj oni ricevis novajn aliĝojn. La gazetaro favore raportis. René Lech.

P. S. Ni dankas „France Esperanta“, „Esperanto Triumfonta“, s-o Carbone, f-inoj Rokasano, Soler k. a. por iliaj gratuliloj. Nia devizo estas: „Ĉiam antaŭen, al nia alia celo!“

Germanujo.

Esp. Gruparo Berlin.

Okaze de la naskiĝtago de la majstro, oni aranĝis la 18. dec. 1923 Zamenhof vesperon. Parolis D-o Hanauer.

La monataj kunvenoj de la grupero de nun regule okazos ĉiun 8-an mardon monate, je la 7 1/2 h. en kafejo

„Josty“, Am Potsdam Platz, 1. e'ago, la venonta kunveno la 15. jan. 1924 (Jarkunveno). Esp-istoj, trapasontaj Berllin, estas kore invitataj. H. N.

Potsdam. La ĉi tie nauklasa mezgrada lernejo por knabinoj baldaŭ havas 10-an superan klason, en kiu la knabinoj estas instruitaj por la taskoj de komercado kaj masstrumado. En la programon s-o rektoro Günther volas alpreni kel fremdlingvaj fakojn anglolingvan korespondadon kaj Esperanton. — La gesamideanoj, precipe la eksterlandaj, estas petalit, sendi kelkajn linojn de aprobo aŭ danko al s-o rektoro Günther. (Adreso: Potsdam, Charlottenchule, Germanujo).

Italujo.

Torino. En la lernejo G. Pacchiotti (Via Bertolo 8) ĝenerala Mario Muretli malfermis kurson de Esp. antaŭ ĉirkaŭ 80 personoj. La Torino Esp. Asocio preparas la programon por la IX-a Itala Kongreso de Esperanto, kiu okazos antaŭ la Universala Kongreso de Wien. — En Torino la renkonto de la Esp. estas: Kafejo Fassio, Placo Carlo Felice n-o 12.

Kurso de Esperanto en la Reĝa Komerca Instituto Bari (Italujo).

La 20. dec. komencis kurso de Esp. en la Reĝa Komerca Instituto kun pli ol 40 lernantoj, inter ili kelkaj albanaj studentoj. La kurso estas sub la gvido de prof. A. Lacalendola, prof. de albana kaj rusa lingvoj en la Reĝa Komerca Universitato de Bari (R. Instituto Superiore di Studi Economici e Commerciali). La direktoro de la Komerca Instituto prof. Virginio Silva per sia aŭtoritato estas tre favora al kurso de Esperanto.

Oni esperas, ke la kurso estos tre utila, speciale por nia movado inter la albana junularo, kiu studas en la lernejoj de Bari (Italujo).

Litovio.

Mariampolė. La 8. dec. en la salono de Realgimnazio Administraro de L. E. A. Mar. Soc. Esp-ista aranĝis komunan propagandan paroladon pri Esperanto. Parolis s-o J. Macernis. Parolado daŭrigis 2 h. Cesisis multaj ĝeneraletoj k. a. civilanoj. Post la parolado kelkaj de aŭdantoj sin enskribis por aranĝataj Esp-kursoj. Kursojn gvidas s-o Prapuolenis. K. M.

Nederlando.

Helder (N-H). La 18. de dec. okazis bone vizitata kunveno en la klubo de Nova Sento, por festi la naskiĝtagon de nia majstro. Post salutaj vortoj de la prez. s-o C. Govers, s-o Joh. M. Duinker parolis pri la Unua Kongreso Esp-ista, dum s-o C. Govers laŭlegis la unuan kongresparoladon de nia Majstro. En la paŭzo oni aranĝis monokolektado, por kiu la gesamideanoj bonvole donacis la premiojn. La rezultato de ĉi tiu 10.000 oni forsendis al s-o Applebaum, Liverpool, por la Zamenhof-monumento. Post la paŭzo kaj komence de la vespero, f-lino V. D. Poll belege kantis kelkajn ĉarman kantojn, dum muzika trio, f-linoj Hense kaj f-ino Blom, nia ĝoigis per sia muziko. La kunveno fermiĝis lasante al ĉiuj kunvenintoj agrablan rememoron kaj kuragiĝon por la nova jaro de fervora laboro.

Polujo.

Róvne. La 2. dec. fondiĝis Esp-grupeto nomita „Antaŭen“. Kiel provizora prez. elektis s-o Šerman, kiel sekr. s-o Zilberštejn.

Rumanujo.

Bukurești. La 25. nov. en la Evangeliana Liceo okazis ekzameno de Esp-kurso. Cesisis antaŭ s-o R. Mint, direktoro de la liceo, kaj s-o prof. A. Reichmann. La ekzameno, prezidita de s-o Henrico Fischer, L.K., donis bonegan rezulton. La direktoro de la liceo esprimis sian miron pri la frappe flua parolo de la lernintoj de l' ses-semajna kurso, laŭtante la kursgvidintan liceonan s-on Siegmund Prager. Fine la ekzamena komisiono transdonis librobonaĉon al la biblioteko de la liceo.

— Nova kurso por 50 lernantoj de la ŝtata liceo Matei Basarab. Lecionoj okazas merkrede kaj sabate p. tm. 4—5 h. Instruas s-o T. Morariu.

— Presista sindikato „Gutenberg“ malfermis Esp-kurson. Partioprenas 52 personoj. Lecionoj vendrede vesp. 7—8 h. Gvidas s-o S. Prager.

Gradištea (urbeto apud Bukurești). En la ticia granda Normala Lernejo (prepararejo de instruistoj) komenciĝis la Esp-kursoj por 300 lernantoj. Lecionoj lunde mat. 8—9 h.

Rusujo.

Astranan. La 25. nov. estis ĝenerala kunveno de astrahanaj ĝes-anoj. Vespere la saman tagon je la 4 1/4 h. oni aŭskultis radio-koncerton el Moskvo en Esp. lingvo. Post

tio la s-ano de Moskva faris mallongan raporton pri la okazantaj radio-koncerto esperantolingvaj. La deklamado, kantado kaj parolado estis bone aŭditaj.

De la 26. nov. komenciĝis dismetado de materialo por ekspozicio. La 7. nov. ĝi estas malfermita kaj la jam bone vizitata. Oni sukcesis kolekti pli ol 185 diversajn Esp. gazetojn, pli ol 500 diversajn Esp. librojn, vortarojn, lernolibrojn, muziknotojn ktp., pli ol 70 diversajn gvidlibrojn, multo da diversaj folioj, komercreklaĵoj, propagandaj broŝuroj, folioj, diagramoj.

Antaŭ nelonge eklaboris kvara rondeto ĉe la lernejo „Politehnikum“. Partioprenas 25 pers. Gvidas k-do Paramonov. Oni intencas organizi duan grupon ĉe la sama lernejo.

En apudastrahana vilaĝoj niaj s-anoj ankaŭ rekomencis laboron.

Zajaĉij Ostrov. G-vo Volga, de k-do Kalinin estas konstruita aparte malgranda esp-ista dometo. En ĝi jam estas gvidata praktika kurso por 12 ges-anoj.

Petroparolovka. Alveturinta tien ĉi k-do Asjemier F. organizis Esp. rondeton. Funkcias Esp. kursoj.

Novo-Urusovsij poselok. K-do Borodin laboras tie ĉi en esp-ista rondeto.

Siberio.

Irkutsk. Nia afero sufiĉe bone progressis ĉi tie. Parolado en lernejo por Plenaĝoj „Karl Marks“, plene sukcesis. 120 anigis al kurso gvidata de s-eno Krujčok. En Irkutska Esp. Soc. 20 pers. anigis al pagita kurso. Instruas s-ano Babičev.

Scienco.

Honorario al sinjorino Curie.

El Paris oni anoncas: La ministro de la instruado prezentis leĝo-proponon al la Ĉambro en kiu li proponas donaci al sinjorino Curie, animo de la Akademio, profesoro de la Scienca Universitato, trovinto de l' Radiumo, okaze de ties dudekkvinjara jubileo la sumon de kvardek mil frankoj. La mono estus kvaraj naĉia donaco. La financministro aprobis la proponon. J. M.

Medicino.

La sistemo: „unu infanon“ kaj la gren-kolektado.

En multaj landoj kaj provincoj oni konas tiun socian malsanecon, kiu ne ĉiam povas esti klarigata per naĉiaj kaŭzoj. Laŭ fidnta anonco de la ĵurnalo „Világ“, Budapeŝt, iu hungara ĉefkuracisto observis, ke ne la vilaĝoj, kie domagadaj la greno-kolektado supre citita sistemo tre disvastigis. Estas fakte ke la greno-kolektado kaŭzas tre doloran naskon, ĉar ĝi atakas la uteron. La observo de tiu kuracisto estus mediiiga kaj devus esti konata de tiuj, kiuj okupas sin pri tiuj aferoj. J. M.

Naturscienco.

Ekspedicio, siatempe organizita de „American Museum of Natural History“ (Amerika Naturhistoria Muzeo) por esploroj en la Suda Maro revenis nun Amerikon post 3-jara krozado en la regiono de l' „Granda Insula Maro“ prokime de Marquesas (Markizaj Insuloj). La partoprenantoj, studesplorante multajn insulojn, konstatis ke preskaŭ ĉiu insulo havas sian lokan maloftajon de birdospecoj, disvastigitaj en la tuta regiono de l' Suda Maro. La gvidanto de la ekspedicio, D-ro Rollo H. Beck klarigas la fenomenon kiel rean pruvon de la Darwin'a teorio pri evolucio. Estas konate, ke la teorian rezultigis la studado de birda vivo sur la Galapagos-insuloj, kie Darwin estis vivanta longan tempon.

La ekspedicio trovis 50 novajn, ankoraŭ ne konatajn specojn de birdoj kaj alportis por la muzeo 6000 novan ekspozajojn. R. L. on

Preskaŭ vera okazintaĵo. (Silvestra letero.)

Kara, kompatinda s-o redaktoro!

Mi tre tre ĉagrenas, ke ĉio okazis, mi treege kompatas vin.

Kiamaniere mi eksciis la aferon? vi demandos.

Ho, mi mem, via fidela amiko, mi mem ja ĉestis, mi mem ja — bedaŭrinde — ludis rolon en tio, por vi tiel fatala silvestra vespero. Sed ĉar de alia flanko vi ricevis eblo tro konfuzajn kaj eĉ malsanajn raportojn, mi rapidas tuj post mia hejmenveno skribi doni al vi plej precizan ilustradon de la okazintaĵo.

Laŭ mia kutimo mi ankaŭ en ĉi tiu jaro intencis persone deziri al vi plej felician novjaron. Bonstate mi alvenis en Horrem je la kvara horo de l' silvestra posttagmezo. Elirinte de la stacidomo mi rimarkis en la stratoj ian strangan mallrankvilon kaj ekscitecon.

Ĉi tie okazis io eksterordinara, mi unue konjektis.

Kelkloke staris grupoj de kvar, kvin, ses homoj, viroj kaj virinoj, arde diskutante kaj gestadante.

Nu, eble tamen nur ia vilaĝa babiljaĉo mi poste pensis kaj preteriris. Sed konstante novaj grupoj formiĝis. Iuj insultis, aliaj diskutis, aliaj balancis la kapon kaj levigis la ŝultrojn, aliaj — ridis, jen mi vidis, ke en ĉiu grupo iu tenis gazeton en la mano kaj ŝajne laŭlegis ion.

„Nu, kion interesan raportas la gazeto, kamarado?“ mi demandis.

Kolere la demandito rigardis min.

„Ĉu interesa? Ili frenezigiĝis, ili komplete frenezigiĝis.“

„Kiu do?“

„Jen, sinjoro rigardu, ĉu vi jam vidis ion similan? Legu, se vi povas. Jen: „Horrem Tageblatt“ (Generalanzeiger für Horrem und Umgegend*). Tute en ordo, ĉu ne? Sed jen la teksto! Nenio ol nekompreneblaj, neelparoleblaj, konfuzepremitaj literoj.“

„Arogante“, aldonis virino.

„Tre maldeca silvestra ŝerco.“

„Mi morgaŭ malabonos.“

„Por tia senencaĵo mi ne fordonos mian monon.“

„Eble oni proklamis ankaŭ ĉi tie la Rejnlandan respublikon kaj tio estas eble nia nova gepatra lingvo.“

„Ho ho, ni tuj protestu kontraŭ tio.“

Ĉiuj samtempe parolis kaj estis ne la plej delikataj vortoj, kiuj pluvigis sur la gazetistojn.

Nur unu rigardon mi jetis en la gazeton kaj — ekridigis,

„Ĉu ili ne frenezigiĝis, sinjoro?“

„Jes, jes, ili frenezigiĝis“, mi respondis. Kara redaktoro, mi imagis kion vi faris! Ĉu la silvestra punĉo jam efikis en via kapo? Ha ha ha. Tro bone mi komprenis ĉion. Vi eble intermiksitis la du de vi eldonatajn gazetojn, ET kaj la germanlingvan ĵurnalon de Horrem. En la „Ĵurnalo“ vi presis la enhavon por ET kaj inverse. Kiel aspektos tiukaze ET? Kion diros la samideanoj, precipe la fremdlandanoj, ricevinte ĝin?

Mi volis klarigi la aferon, kiam ĵus la gazetodisonistino eliris el ŝu domo.

*) Ĵurnalo de Horrem, ĝenerala gazeto por Horrem kaj ĉirkaŭaĵo.

Tuj la amaso postkuris ŝin kaj kriegis haose:

„Haltu, haltu!“

„Kio estas hodiaŭ pri la gazeto?“

„Vi donis al mi maĝustan.“

„Tiu senencaĵoj mi ne legos.“

„Redonu al mi mian monon.“

Mi jam timis pri la kompatinda virino. Sed ŝi tre langolerte defendis sin.

„Ĉu tio estas mia afero? Mi ne presis la gazetojn. La jenajn oni doni al mi kaj ilin mi disdonas. Ĉu por la kelkaj fenigoj, kiujn mi ricevas, mi eĉ okupu min pri la enhavo? Turnu vin al la redakcio.“

„Jes, al la redakcio, al la redakcio“, ĉiuj kriegis kaj la kolera aro ekmoviĝis redaktejen. Konstante novaj personoj aliĝis. Mi mem nevole estis kunŝovata. Antaŭ la redakciejo la furiozo kaj la kolero atingis la maksimumon. Oni kriegis, insultis kaj blasfemis.

„Ni ne permesas, ke oni misifikas nin.“

„Ni ne toleras, ke oni mokas pri mi.“

„Ni postulas lojalajn por nia mono.“

„Retenu por vi mem la senencaĵojn.“

„Ni ne bezonas respublikan lingvon.“

„Perfidistoj, separatistoj!“

Unu saltis sur veturilo kaj faris incitantan paroladon. Pugno minacis kontraŭ la redaktejo. Oni frapegis kontraŭ pordo kaj fenestroj.

„He, malfermu, tuj malfermu!“

Kelkaj forŝiris laŭten de palisado, aliaj armis sin per bastonoj kaj ŝtonoj.

Ŝŝ! Tiutane fenestra vitro disrompiĝis.

Jen de interne iu malfermis la fenestron kaj la kapo de kompozita lernanto Karlo (tiu, kiu ĉiam kaŭzas la prerazerojn) aperis. Vidante la popolamason li kun krio retiriĝis. Sed tuj kelkaj

Feminismo.

Elektoratoj por virinoj en Italujo.

Laŭ sciigoj el Roma la prezidita de Giolitti komisiono pri reformo de elektoaroj finis siajn laborojn. La nova leĝo rajtigas al la virinoj en Italujo limigitan partoprenon en la elektoj. R. L.

Studenta movado.

Grava sciigo por la tutmondaj studentoj!

Ni vokas la atenton de la eksterlandaj samideanoj al dekreto de la itala registaro kiu decidis ke la fremdaj gestudentoj kiuj enskribiĝas kaj efektive partoprenas la kursojn de la ajn itala reĝa universitato ne devas pagi ian ajn lernokvoton. Sufiĉas ke ili pruvu per taŭga dokumento ke ili rajtas enskribiĝi en samgrada sialandane lernejo. Pliajn sciigojn la interesatoj povas postuli de Italaj Konsulejoj aŭ Ambasadejoj aŭ al Itala Esperantista Federacio (Casella Postale 25-Verona; Italujo).

Estus tre dezirinda afero, ke multaj samideanaj studentoj povus profiti de tia faciligo. Precipe ni pensas ke tio taŭgos por malbonvalutuloj de la landoj apud la maro, kiuj iam facile povas ankaŭ scii aŭ lerni la italan lingvon. Kaj plie ni petas ke ĉiuj eventuale profitintoj sciigu al ni almenaŭ la nomon kaj lernejon por ke ni utilu tian sukceson por la propagando de registaraj rondoj.

ITALA ESPERANTISTA FEDERACIO
Komuniko de Gazetara Oficejo
La Oficestro: Toschi.

Diversaĵoj.

Ventegoj kaj superakvegoj en Estonio.

La forpasanta aŭtuno estas eksterordinare pluvorika kaj ventega. Oftaj ventegoj multfoje difektis la telegrafan kaj telefonan retaron, forŝiris buojn kaj marsignojn kaj rezultigis multajn ruiniĝojn kaj damaĝojn surtere kaj surmare. Precipe fortaĵ estis la ventegoj en la fino de novembro, okazigintaj multajn malfeliĉojn kaj ruiniĝojn.

La 20. XI. sur la vasta Peipus-lagego ekfuriozis uraganforita ventego dum kiu la akvaro kelkloke elbordigis kaj superakvigis kelkajn fiŝistajn vilaĝojn. Multaj domoj kaj masstrumoj estas ruiniĝitaj de ondegoj, pontoj disŝiriĝitaj kaj laŭbordaj vojoj dislavitaj. La damaĝoj estas grandegaj. La telegrafo kaj telefono estas ree malfunkciigitaj.

La senĉesa pluvado, unika dum lastaj 50 jaroj, superakvigis la malaltaĵojn; multaj kampoj kaj herbejoj restas sub la akvo. La nivelo de la superplenigitaj riveroj minace altiĝas de tago al tago. La 22. XI. la nivelo de la rivero Enbach en Tartu (Dorpat) estis 325 colojn (ĉ. 8 metroj) pli alta ol kutime: plua altiĝo minacas la funkciadon de la urba elektra stacio. En Peterburga strato la enpenetrinta akvo estas forigata per pumpiloj.

Precipa danĝero minacas la ĉefurbon Tallinn (Reval). Ĝi estas provizata de akvo el la lago, kuŝanta sur la apuda montplataĵo. La konstante duonseka akvujo estas nun tiom plena, ke ĉiutage ĝi povas elbordigi kaj torente superakvigi parton de la urbo, lokita sur la marbordo. Simila katastrofo jam antaŭiris antaŭ kelkaj jardekoj; kvankam oni energie kontraŭbatalas la danĝeron, barante la minacatan bordon kaj

viroj tra la fenestro penetris en la ĉambron. Terurigi la ET-istojn diskuris. Tamen batoj pluvus sur ilian kompartindajn dorsojn. Jen senŝpire alrapidis du sinjoroj, farante malesperajn signojn por aŭdiĝi kaj kompreniĝi. Sed dek, dudek manoj ekkapitis kaj pritraktis ilin.

„Elen! Al mi! Eldonu ilin, eljetu ilin!“ oni de ekstere kriegis.

Kaj fakte; oni „eltondis la eldonistojn.“ Kun multaj pugnobatoj oni transdonis tra la fenestro, unue mallongan, sed des pli ampleksan sinjoron, kiu pro sia dikeco apenaŭ trapasiĝis.

„Ho la kunredaktoro“, mi kompreneble ekkriis. Lin sekvis tuj sur la sama vojo pli longa, sed terure maldika sinjoro. Li preskaŭ flugis tra la fenestro.

Kiu li estis? Ho, se mi ankoraŭ estus havintaj dubojn — la senhavajo sur lia kapo, la signo de eminentaj spiritoj, diris ĉion. Tro bone mi konis ĉi tiun senhavajon. Ekzistas nur unu tia tipo en Esperantujo, kaj ĝi apartenas al mia plej kara amiko, al la ĉefredaktoro de „Esperanto Triumfonta.“

Ho, kiel volonte mi estas kompatinda vin; sed pro tio — bedaŭrinde — mi ne havas tempon. Ĉar kiam vi elflugis, kiam vi falis preskaŭ en miajn brakojn, kiam ĉiuj manoj freneze dancadis sur via dorso, diru mem ĉu mi povis fari ion alian ol kuniĝi? Ĉu mi rajtis malhelpi la takton? Nur tro malofte oni ja havas tiel belan okazon, tiamaniere montri kaj ekzerci sian forton kaj lertecon. Aŭ ĉu mi povis diri, ke vi estas mia amiko? Ĉu mi povis fari ion por protekti vin? Ho, tiuokaze oni certe estus suspektiginta ankaŭ min kaj mi estus ekspertinta la saman sorton. Pardonu, plej

preparante defluilon aliflanke, tamen la danĝero ankoraŭ ne estas plene forigita kaj oni serĉe observadas la mezurilojn por ĝustatempe averti la loĝantaron.

Estonia Esperanto-Servo.

Neordinara bukedo.

Oni sciigas el Chicago, ke la prezidantino de la abstinentula societo por kristanaj virinoj f-lino Anna Gordon, ricevis de la societo bukedon, kiu sendube estas unika en la tuta mondo. La neordinara bukedo konsistis el 25.000 floroj, laŭ nombro de la societanoj, aliĝintaj al la societo de post ĝia fondo.

R. L.

Esperanto radiotelefone aŭdita je distanco de 5000 km.

Dimanĉon la 24. nov., la Radiotelefona Stacio en Moskva elsendis esperantan koncerton.

Du tri tagojn antaŭe, la Irkutska radio-stacio ricevis telegramon pri la tempo de la koncerto kaj peton, ke la estro sciigu la lokan Esperantan Societon kaj ankaŭ la lokan gazeton.

La Irkutska Esperanto Societo tiel ricevis permeson, ke du reprezentantoj ĉeestu la koncerton.

Pro la fakto, ke en Irkutska Radio-stacio, ne estas „laŭta sonigilo“, nur estis eble aŭskulti per ordinara telefonaj riceviloj kaj tiel nur malmultaj povis ĉeesti.

Tri anoj de Irkutska Societo ĉeestis, du rusoj kaj unu anglo.

Malgraŭ la granda distanco de Moskva (5000 km) kaj la fakto ke la Moskva Radiotelefona Stacio estas en pli malpli eksperimenta stato, la koncerto estis sufiĉe bone aŭdebla. Melodioj estis klare, sed parolado kaj vortoj de kantoj ne tiel bone komprenitaj. El ĉiuj programeroj, la kanto „Ho, mia kor“, estas plej klare aŭdita.

La loka gazeto „Vlasta Truda“ (Regno de Laboro) donis bonan raporton pri la koncerto menciante, ke reprezentantoj de la Irkutska Esperanto Societo ĉeestis por oficiala invito.

* * *

Intertempe ni ricevis informojn, ke oni aŭdis la prezentadon en Belgujo, Germanujo (Nauen), Vladikavkaz en Kaŭkazo kaj ĉi en Taŝkent (Turkeŝtano).

K. L. Schwarz, Sibjostorg, Irkutsk, Siberio.

Radiotelefona Esp. parolado pri Ĉeĥoslovakio.

Ĵaŭdon la 31. jan. 1924 je la sepa horo 50 m vespere laŭ mezeŭropa tempo (t. e. 6.50 h. okcident-, 8.50 h. orienteŭropa t.) elsendos radiotelefona societo de Praha „Radiojournal“ el sia radiostacio „Kbely apud Praha“ (radio-ondoj 1150 m 1 kw) kvaronhoran esperantan paroladon de s-o A. Pitlík, supera komisarso de porturisma departemento de ĉs. komercministerio, pri „Turismaj allogaĵoj ĉeĥoslovakaj“:

1. Praha, „muzeo de la mezopokaj kaj barokaj arkitekturo kaj antikvaĵoj“;
2. Ĉeĥoslovakaj mondbanlokoj: K. Vary-Karlsbad, M. Lázně-Marienbad, F. Lázně-Franzensbad, Píšťany, Trenčín, Teplice ktp.;
3. Subtera stalaktita kaj stalagmita gotaro „Moravia Kras“;

kara amiko, sed tiel altan gradon de memofermo mia amikeco kaj samideaneco ne jam atingis. Jen, felice por vi, la polico aperis, disigis la amason kaj liberigis vin.

Ankaŭ mi sukcesis elĝi el la haoso. Forkurante mi ankoraŭ aŭdis, ka la ĉefpolicisto ordonis ion pri velurilo kaj hospitalo.

„Feliĉan novjaron“, mi ankoraŭ alkriegis al vi, sed ŝajne vi ne aŭdis tion; jam miaj piedoj — mi mem ne konsciis pri tio forportis min al la stacidono.

Nur en la vagonaro mi rekonsciigis. „Mia amiko, mia kara amiko en la hospitalo“, mi ĝemplendis, „kaj ĉi mi mem helpis lin tien.“ Dikaj larvoj rulfalis sur mian barbon. Kaj ĉi ĉio en la silvestra vesperoj! Malbonaj ŝancoj por la nova jaro kaj malbona fino de la pasinta.

Ne tro kolera pri mia ne lute konvena konduto, vi certe komprenos, ke en la diritaj cirkonstancoj mi ne povis agi alimaniere.

Mi deziras al vi baldaŭnan resaniĝon.

Via fidela amiko

Kristiano Mallerta.

PS. Bonvolu sendi al mi unu el la fuŝpresitaj ekzempleroj de ET. Mi retenos ĝin por mia kolekto de „Esperantaj strangejoj.“

Postskribo de la redakcio.

Pro totalaĉo ni repressas tion ĉi leteron. Sed ni efektive ne scias nun, kiu frenezigis. Ĉu ni aŭ nia amiko Mallerta. Probable li. Por esti certaj pri tio, kio okazis ni esploris la tutan onlignadon de nia vilaĝeto. Evidente konfuziĝis kelke de la punca «fiko» nia amiko kaj ne ni, ĉar neniu scias ion pri afero kaj nia memoropovo estas ankoraŭ tre malfortigita. (Mi dubas, ĉu la redaktoro tro trinkis sole kafon. Rimarko de Karlo, aŭtoro de presararo.) Krome ni devas energie protesti kontraŭ la ofendo al nia ĉefredaktoro. Senhara kapo! Ni ne sukcesis kalkuli la harojn, ĉar estas pli ol 29, sed ni povas certigi, ke la karakteriza kapo de nia ĉefredaktoro estas omamita per belega frizaĵo. Pri lia korpa volumeno ni ne parolu. La amaso ne ĉiam estas decidiga. Kaj ĉion tamen nian des pli volumenan kunredaktoron oni ne estu envia. Guste il ĥavigas al la redakcio la necesan ekvibrilon.

4. Ĉs. „Alpoj“ monteĝaro Ta'ry en Slovakio kaj ĝiaj somer-restadejoj;

5. Vintraj sportlokoj en Ĉeĥoslovakio.

* * *

Estas en intereso de la poresperanta propagando tutmonda, ke la ĝesp-istoj raportu en siaj naciaj journaloj ne sole pri la okazonta parolado, sed ankaŭ post ĝia efektiviĝo pri ĝia enhavo, samtempe sendinte por uzota pruvo pri la per-esperanta propagando specimenon de ambaŭ sciigoj kaj raporton pri la aŭskultado al A. Pitlík, Praha II, 1924.

Oficialigo de Esperanto en la internaciaj administraciaj rilatoj de la Poŝto, Telegrafo kaj Telefono.

Grava sciigo kaj rekomendo.

La XV-a akceptis en Nürnberg unuanime resolution favoran al enkonduko de Esperanto en la internacian servon de Poŝto, Telegrafo kaj Telefono kaj al la akcepto de Esperanto kiel telegraman lingvon „klara“.

La Internacia Ligo de Esperantaj Poŝt- kaj Telegraf-Oficistoj preparis peŝkribojn al la du Internaciaj Unuiĝoj de Poŝto kaj Telegrafo, sed necesas aldone de multnombraj bonaj esp. kaj neesp. subskriboj ĉiulandaj por efika sukceso.

Mil kvarcent listoj estas jam forsenditaj k. a. estas haveblaj ĉe la subskribinto. La afero estas gravega por Esp., ni do petas la komitatanojn, redaktorojn, fak- kaj ĝrupestrojn, kiel precipe la estimatajn delegitojn de UEA, helpu nin, subskribu kaj subskribigu, kaj resendu al ni **nur tuĉplenigitajn** listojn kun la samaj subskriboj sur ambaŭ listoj (Poŝto kaj Telegrafo). En ĉiuj urboj troviĝas sufiĉe da esp-istoj aŭ esp-ajmaj personoj por pleniĝi almenaŭ du listoparojn kun subskriboj. Ne plenajn subskribo-listojn ni resendos por finiĝoj.

Ĝis nun ni ricevis nur 153 listoparojn kun en tute 6750 duoblaj subskriboj. Ili plejparte enhavas multajn bonkvalitajn subskribojn, kiel ekzemple de altaj oficistoj, konsistoj, firmaoj kaj estroj de diverspecaj societoj. Eĉ 5 direktoroj de internaciaj oficejoj subskribis al ni, sed tio ankoraŭ tute ne sufiĉas. El kelkaj landoj ni ĝis nun preskaŭ ne niujn subskribojn ricevis, sed ni bezonas la kunhelpon de ĉiuj. Ni kunmetis cirkuleron, kiu klarigas ĉion.

Kun kora antaŭdanko kaj saluto,

por la Internacia Ligo de Esperantaj Poŝt- kaj Telegraf-Oficistoj (ILEPTO)

D-o Ed. Spielmann, 2a vicprezidanto,
P. K. 174, Transil, Bern (Svislando).

Nekrologo.

Per tragedia akcidento, okazinta la 28. nov. en Baden, Svisujo, la Esperantista movado suferas perdon en la persono de

s-o John Finlay Lochhead,

vic-prezidanto de la Badena Esperanto-Societo.

S-o Lochhead, estis inĝeniero ĉe la konata firmao Brown, Boveri & K-io tie. En la poŝtagmeze de tiu tago, pretiĝante por iri hejmen, li akcidente elfalis el fenestro de la tria etaĝo de la fabriko. Li estis terure vundita, kaj postvivis nur tri kvar h. Li tamen restis tute konscia, kaj malgraŭ sia dolorego povis klarigi la okazintaĵon al sia kompatinda edzino.

S-o Lochhead, kiu naskiĝis apud Glasgow, unue rilatis al Esperanto ĉe la grupo en Edinburgh, kie li loĝis kelkajn jarojn; kaj li baldaŭ montriĝis fervora samideano, kaj energie laboris por nia movado. Li bone sciis la lingvon, kaj tradukis Esperanten diversajn poemojn kaj kantojn. Lia ĉeesto al la Berna Kongreso en 1913 instigis lin, pro la beleco de Svisujo, serĉi profesion okupon en tiu lando. Sekve, komence de 1914 li translokiĝis al la svisa ban- kaj industri-urbo Baden. Li edzigis sian svisinon, postlasita nun kun tri infanoj.

Li gvidis la anglan klubon de la loka komerca societo, kaj faris tradukojn por la angla eldono de la revuo de la firmao. Lia Esp. laboro havis la rezultaton, ke dum majo de ĉi tiu jaro fondiĝis loka esperantista grupo, kies vic-prezidanto li fariĝis. Kiel tian la membroj lernis lin estimi; apenaŭ provizante pri tempo, li tamen preskaŭ sen escepto ĉeestis la kunvenojn. La unuan fojon post la mondmilito li ĉi tiun jaron ĉeestis la Universalan Kongreson en Nürnberg, kie la rerenkonto kun malnovaj amikoj kaj la konatiĝo kun novaj amikoj feliĉigis lin.

Kaj nun, antaŭ kelkaj tagoj, kun granda bedaŭregino ni aŭdis pri la subita tragedia morto de nia samideano.

Certe ĉiuj lin konintaj ĉiam plenestime rememoros ilian komunan samideanon kaj amikon.

J. M. Warden, Alfred Egg,
vicprez. de Edinburgo, prez. de UEA, prez. de
Badena Esp. Societo.

Libera tribuno.

Sub tiu ĉi rubriko laŭ disponebla loko estas loiale ĉiuj scigoj, informoj, kritikoj, liberaj vortoj ktp. La redakcio tamen en ĉi tiu respekto pri la enhavo, sed ĝi rezervas al si la rilatan eventuale rifuzi neŭtajn artikolojn.

Por plenumi multajn dezirojn kaj por pli klare karakterizi la celon de nia ĝisnuna rubriko „Paroleĵoj“ ni anstataŭis la antaŭan titolojn per nova. Konforme al la nova titolo kaj la subtitolo noto ni disponigas la rubrikon al ĉiuj gesamideanoj.

248. Rilatas al 222.

Estis rektoro Boirac kiu proponis la sufikson -ac ĉerpante ĝin rekte el itala lingvo, kun la identa sencio. Tio estis deklarata en lia propono kaj Christaller ja diras: -ac (ital.-aceto spr. aĉo). Mi memoras nek la daton nek kie troviga la dokumento de prezentado, sed mi estas certa pri ĝia ekzisto.

Ankaŭ -ce certe devenas de itala -ezza, sed la anstataŭo de zz per c igas ĝin komplete neitale almenaŭ grafe. Ezz siavice estas koroŝoĝo de latina -edi -eti -iti: cf. mezz = mezo, pretium = prezno. (En Esp. medium kaj pretium estas mezo kaj prezo laŭ kies iraduko ĝi proksimiĝas al itala graŝio sed tie ĉi la itala zz egalas ĉ de Esp. kaj prezo mezo = preĉo meĉo) Tristitia = tristezza. Ĉi lasta -iti iĝis ankaŭ izi kaj restas nun en certaj vortoj amiciazia ĝiusticia sevizia ktp. elparolataj amiciazia ĝiusticia sevizia.

Mi kredas ke ankaŭ -et devenas preskaŭ nur de itala -etto, -etta: libretto, quadretto, chiesetta, lunetta (libreto, ekkiezeto, luneto).

-eg mi opinias esti prenita el greka prefikso m-eg-a. Oni diras ke -estro devenas de itala ma-estro. Elektive maestro estas la ĉefo de la lernantaro, sed en tiu itala vorto la komparo ne valoras, ĉar se estro estas la ĉefo, la membro ma- estas nenio. Nur la vorto navalestro ekzistas en i. l. kiu povas pravigi kiel siadevena la vorton estro. En ĝi ambaŭ vortoj havas sian signifon: naval- = ŝipa, -estro = ĉefo, komandanto.

Eĉ la propra nomo Silvestro: silv- = arbaro, -estro = kiu regas en, ĉefo aŭ protektanto (de arbaro).

Prof. G. Meazzini, L. K.

249. Rilatas al 221.

Laŭ s-o Leo Dreher mia opinio pri la uzado de la vorto „ajn“ estas eraro kaj „bazas sur bedaurinda eraro de Zamenhof mem“. Krome s-o Dreher asertas, ke la „Ekzercaro ne apartenas al la Fundamento, kiu, laŭ la opinio de s-o D. „konsistas nur el la 16 reguloj“.

Antaŭ ĉio ni parolu D-ron Zamenhof mem. En la Antaŭparolo al „Fundamento de Esperanto“ li diras: „Laŭ silenta interkonsento de ĉiuj esperantistoj iam de tre longa tempo la sekvantaj tri verkoj estas rigardataj kiel fundamento de Esperanto: 1. la 16-regula gamatiko; 2. la „Universala Vortaro“; 3. la „Ekzercaro“.

La fundamento devas resti severe neŭsebla eĉ kune kun siaj eraroj“.

Do, la „Ekzercaro“ tamen apartenas al la Fundamento kaj laŭ la Fundamento eĉ „eraroj“ de D-ro Z. mem en la Fundamento devas esti rigardataj kiel neŭseblaj legoj! S-o Dreher diras: „Kiel mi povus uzi similan frazon: „Kion ajn vi vidas?“

S-o D. en demandan proponicion „Kion vi vidas“ arbitre entondukas la vorton „ajn“ kaj poste konstataj, ke la ricevitaĵo estas malpravaj!

Sed jen mi al la demando formo de la vorto „kio“ (ne al jam treta demanda proponicio!) aldonas la vorton „ajn“ kaj per la ricevita sendiferenca formo „kio ajn“ mi tute prave kunmetas proponicion laŭforme identan al la supre citita! Mi diras ekz.: „Mi ĉion desegnas, kion mi vidas“ kaj oni min demandas: „Kion ajn vi vidas?“ (Ĉu vi ĉion desegnas, kion ajn vi vidas?) Kaj mi respondas: „Kion ajn mi vidas“ (Mi ĉion desegnas, kion ajn mi vidas).

Sekve, ŝajnas al mi, ke D-o Z. tute ne eraras, kiam li uzas la vorton „demandaj“ anstataŭ „rilataj“. En la sama § 30 li ja diras, ke la koncernaj demandaj kaj rilataj vortoj laŭ la ekstera formo estas tute identaj, kvankam laŭ sia signifo ili diferencas. Kaj ĉu ni la vorton „ajn“ aldonas al la formoj demandaj aŭ rilataj estas tute egale, ĉar post la aldonado ni ricevus nek demandajn, nek rilatajn vortojn, sed tute apartan kategorion de la vortoj sendiferencaj, kiuj estas ne arbitre uzataj, sed nur konforme al la signifo kaj esenco de la esprimata penso. Plue s-o D. opinias, ke: „Diru kion ajn vi vidas = diru (ĉion) ajn vi vidas“. El ĉi tiu dua parto de la ekvacio interalie ankaŭ rezultas, ke: diru ĉion, kion ajn vi vidas = diru ĉion, kion ajn vi vidas. Alivorte — tute (ĉio) egalas parton (ion)! —

Adolf Vinson, Tallinn, Estonio.

Novaj abonprezoj!

En nia sciigo en ET n-o 172 estas eraro. La prezo de unu numero estas

por Danujo 0,30 kr.
por Norvegujo 0,35 kr.

konforme al la diferenco de la valutoj de tiuj ĉi landoj.

Al niaj korespondantoj.

Sekve de la festotagoj kaj ĉefe pro la malpliiĝo de nia oficia helpantaro, kaŭzite de la ekonomiaj cirkonstancoj en nia lando, amasiĝis ampleksa aro da korespondantoj. Ĉiuj estas akurate kaj zorgeme respondeciaj iom post iom. Ni tamen anticipe petas paciencon pro eventuala malfruigo.

Redakcio kaj Administracio de ET.

10 paĝojn povus ampleksi ET, se ĉiu nuna abonanto nur varbos unu novan!

Kataluna Esperantisto,

Oficiala organo de la Kataluna Esp. Federacio. Jarabono: 5 pesetoj.

Abonu ĝin tuj!

Redakcio kaj Administracio: Carme 30, Barcelona

Kio estas S. A. T.

S. A. T. estas organizaĵo celanta meti Esp. je la servo de la proletaro tutmonda

S. A. T. estas presperanta aparato neniel politika

S. A. T. kvankam utilcela, laboristoserva, estas samtempe altideala: ĝi celas krei ĉe siaj membroj sennaciecan spiritoŝtaton.

Kiajn organojn havas S. A. T. por plenumi tian taskon?

S. A. T. eldonas por plenumi tian taskon monatan revuon, ilustritan kun literatur-scienca aldonato:

„Sennacieca Revuo“

(Redakcio: 24 Bould. Besumehals, Paris XI; Administracio: Colmar, l. III, Leipzig-Städt., Germanujo)

S. A. T. eldonas per sia Eldonkooperativo gravajn verkojn el kiuj „Faŭsto“ de Goethe kaj „Eklumo en Abismon“ de H. Barbusse estas jam aperintaj

S. A. T. eldonas Jarlibron, entenanta la adresojn de sia membraro, statistikojn pri la laborista movado en la mondo kaj plej diversajn sciindaĵojn.

Kion jam faris S. A. T.?

S. A. T. okazigis 5 kongresojn, kies lasta estis honore prezidata de la fama scienculo A. Einstein

S. A. T. vekis ĉe la Esp. laboristaro grandan intereson, veran entuziasmon kaj per tio certigas la sukceson de Esp. en proletar landoj.

S. A. T. estas lege enregistrita en Francujo. Detalojn oni petu skribante al la sidejo. Adreso: S. A. T., 25 rue Boyer, Paris XX.

Filatelistoj!

Havigu al vi

kaj al viaj amikoj ĝustatempe la Germ. provizorajn poŝmarkojn

1 kompl. serio 58 valoroj por 1 us. dol.
10 serioj po 8 us. dol.

Tiu ĉi markoj nur validis mallongan tempon kaj estas tre ŝercatol. Mendu tiu antaŭ ol nia provizo elĉerpiĝos. Mendu por rekomendita letero kun banknotoj estas rapide plenumataj. Se vi lamas sendi monon al ni, petu perodon de ET. Ni akceptas banknotojn de ĉiuj landoj laŭ jenaj kurzoj: 1 us. dol. egalas al: 2,20 hfl., 5,5 sv. frk., 4 sv. kr., 6,5 norv. kr., 8,5 dan. kr., 4 angl. ŝil., 24 itolj. ŝk. ĉ. kr., 21 belg. frk., 17 fr. frk. Aliaj landoj laŭ laga kurzo.

Fischer & Co., (Del. de U. E. A.)

Patschkauerstr. 17 Münsterberg i. Schl.

(Komparu anoncon en ET 169.)

Prezo-redukto!

Favorprezoj por libroj.

Taglibro de vilaĝpedelo
Malriĉa en spirito.

Ĉiu libro kostas provizore nur 0,60 sv. frk. aŭ 0,50 or-mk. inkluzive sendkostoj. Skribu tuj al

Butin & Jung, G. m. b. H.
Godesberg (Germ.) Bahnhofstr. 30.

Al ĉiuj miaj personaj korespondantoj kaj fidelaj amikoj mi sendas okaze de la nova jaro apartemianjn sincerajn bondezirojn. Pro efektiva troŝarĝiĝo pro laboro ne estas eble al mi, skribi al ĉiu. Pro la sama kaŭzo ankaŭ malfruigis arego da korespondantoj al mi, kiujn mi ankoraŭ respondos en la nova jaro.
Robert Kreuz, redaktoro de ET, Horrem.

Anoncetoj.

Anoncetoj pri esperantista vivo (naskiĝo, fianĝigo, edziĝo, morto, okazantaj gravaj esp. kunvenoj, festoj k. s.) s-e-n-p-a-g-e.

Aliaj anoncetoj, nur akceptataj por minimume du sineskvajn enpresoj, kostas po du enpresoj kaj 30 vortoj (krom unu adreso) la prezon de ok ET-numeroj kontraŭ antaŭa pago. Abonantoj, ĉe kiuj mi povas deprezi la pagon de la abonanto, ĝustas por prepaŭri anoncetojn preferi prezon de kvin ET-numeroj. Germanoj pagas 2.-mk., prefera prezo por poŝtabonantoj 1,28 mk. Anoncetoj devas alveni 12 tagojn antaŭ publikigo.

FIANĜIGO. S-o Stevan Živanović, kaj f-ino Teodora Maljuna en Zagreb, farigiĝis gefianĝoj. [1]

„La kvinjaro de Sovetlandoj“—luka albumbildo pri Kvinjara ekzistado de la Sovetaj Respublikoj 80-paĝa, 70 ilustraĵoj. Trad. V. Polakov, Aĉetbla ĉe Centra Komitato de Sovetlanda Esperantista Unuiĝo (Moskva-Rusujo, PK. No. 630). Prezo por malbonval. 1 sv. frk., meval. 2 sv. frk., bonval. 3 sv. frk. Por afranko oni aldonu 10%. La libro estas sendata post antaŭpago per monbiletoj stabilvaluta en rekomenditaj leteroj. [5]

S-o P. Medem, Kaunas forveturas, kaj petas prokresti la korespondadon ĝis la 15a de Januaro. [2]

ESPERANTA MIGRANTA BIBLIOTEKO liveras al rusaj samideanoj pl. abundan legmateriaron. Petu informon de s-o K. Kolobaŝkin, Volove — Livenskij, gub. de Orel, 5 Lomigory, aŭ de s-o I. Sirjaev, Baklenka, gub. de Volodga. Por respondo nepe aldonu pm. [2]

VORTARO ESPERANTO-BULĜARA de H. Baĉvarov, preskaŭ plena, bela eldono, pĝ. 252, kontraŭ 2,50 sv. frk. aŭ 0,5 usonaj dol. estas sendata de aŭtoro Haralambi Baĉvarov, gimnazia profesoro en Tirnovo, Bulgarujo. [1]

Korespondo kaj Interŝango.

Juna fraŭlino deziras korespondadi kun aliaj landoj kaj interŝanĝi pm. monerojn il. Pk. A. Röttschke, Trautenau, Kirchenlaube, Cehosj. [2]

Fraŭlo 20 jara deziras korespondi per il. Pk. kaj L. kun gesamideanoj de la tuta mondo. Precipe fraŭlinoj. Respondeblas tuta certe. Alfred Zentgraf, Luisenstr. 2 Meiningen, Germanujo. [2]

Kelkaj el miaj lernantoj deziras interŝanĝi pm. kun ĉiuj ekstereŭropaj ŝtatoj. Ili sendos kvanton kontraŭ kvanto. Adresu al Del. UEA: s-o Swinkles, Deurne, Nederlando, Hageind 24, kiu garantias tujan respondon. [2]

Du amikoj Esperantistoj V. Russe kaj R. Caruso deziras korespondadi per il. Pk. kaj L. kun eŭropaj, amerikaj kaj azaj gesamideanoj. Adreso: s-o Rino Caruso, Via Francesco Crispi 252, Catania, Italujo. [2]

S-o Samuilo Samuel, Universitato 5, Cluj, Rumanujo, interŝanĝas serioze, il. Pk. kaj L. kun ĉiuj landoj. Interŝanĝas ankaŭ pm, escepte kun Germanujo. Nepe ĉion respondas. [2]

Mi volas korespondi kun junaj socialistoj, kun tutabstinentuloj (I. O. G. T.) kaj ricevi librojn pri populaj dancoj (kun muziko). Mi rekomencas se estas bone. Adreso: gvidanto grupa, s-o Dolf van Wesemael, Socialistische Jonge Wacht, Heernis, 27, Heernislaan Gent, (Vlanderen, Beiguo. [2]

Fraŭlo Woldkmar Hienesch Rah-neng, 18 Brašov, Rumanujo, korespondas volonte per il. Pk. kun ĉiuj landoj. [2]

S-o Desbrosses, profesoro, Montargis (Loiret), Francujo, deziras interŝanĝi pm. kun ĉiuj landoj; ne sendas unue, sed ĉiam respond-s. [2]

S-o Misloslav Nėmec Paľackého 40, Kyjovna Moravė, bankoficisto, deziras interŝanĝadi il. Pk. k. ĉ. l. kaj korespondadi kun seriozaj gesamideanoj el okcidentaj kaj orientaj precipe ekstereŭropaj ŝtatoj. Interŝanĝas ankaŭ esperantajn, naciajn kaj il. gazetojn kaj pm. [2]

Arkadaka Esperantista Grupo, s-o D. V. Albanov, Arkadak, Saratov, gub. Rusujo, volonte korespondas kun ĉiulandaj ges-anoj L., Pk., il. Pk., kaj interŝanĝas pm. [2]

S-o Johann Kuba, ĉefinstruisto, Hermansiefen apud Arnau, Ĉeĥoslovakio, interŝanĝas il. Pk. kun eksterlandaj gesamideanoj. Ĉiam respondas. [2]

Juna balaitistino, 25 jara, Lussi Walkowskaja, Ruslando, Bobruisk, Min-g, Socialistiĉeskaia 198, korespondas kaj interŝanĝas pm. ktp. Mi tre petas ĉiujn, sendi novajn modjurnalojn pri pelta vintra-sezono. 1923/24. [1]

Filatelistoj atentu! Por 50 pm. valdindaj mi sendas la saman kvanton da miandalaj. Ne interŝanĝas germanajn, polajn kaj aŭstrajn. Mi deziras ankaŭ korespondi per il. Pk. Josef Janda, Praha-Vyšehrad, Neklanova 24/2, Ĉeĥoslovakio. [1]

Koškie. Poljo, s. Radomska, Bank d'a Handlu i Przemyslu, s-o T. Wierzejski, serĉas honestajn interŝanĝantojn de pm. en ĉ. l. Krom Esperante mi korespondas pole kaj samkvale. [1]

Mi volas korespondadi kun studentoj. precipe el Svedujo aŭ Danujo. Jonas Lauziakas, Ukmėrgė, Valstybine 8 kl. Litovio. [1]

Fraŭlo L. Ley, studento, deziras interŝanĝi l. aŭ pk. kun gesamideanoj ĉiulandaj. — L. Ley, Wien 1, Universitat-student, Ring, vom 12. November, Aŭstrujo. [1]

S-o Gustav Sturm, Caransebes (Banat) Rumanujo, str. Spitalului 4, Rumanujo, interŝanĝas pm. kaj papermonon kun la tuta mondo. [1]

S-o Edgars Balins, desegnistino, en Riga, Gertrudes iela 28. 21. (Latvio) deziras korespondi kun tuta mondo per bona il. Pk. kaj L. Al ĉiu ekstereŭropano sendos belan litvan il. revuon. [1]

Angloj kaj hispanlingvanoj atentu! Mi deziras korespondi kun vi pri viaj naciaj lingvoj; precipe pri teknikaj esprimoj, interŝanĝi teknikajn gazetojn aŭ interesajn artikolojn el ili (piskriboj de maŝinoj, vorturiloj ktp. Mi ankaŭ interŝanĝas je presata literaturo kaj katalogoj pri produktajtoj de plej diversaj fakoj. — Mi ĉiam respondos — Seriozuloj bonvolu skribi al: s-o Alfred Enge, Pössneck, Thüring. (Germanlando) Altenburgerweg 12. [1]

S-o Atanas Jamukov, instruisto, vilaĝo Dukmen, Kazalagaĉko, Bulgarujo, deziras korespondi kun ĉiuj landoj per l. kaj il. Pk. same per sponografi Gabelsberger-Schramm [1]

Fotografajoj pri Esperantistoj kaj famuloj kolektas s-o Aleksandro Vandro, Bucuresi, Romanujo, Informejo Cinema Select, Calea Victoriei 48. Rekomencas per poŝmarkoj aŭ poŝkartoj laŭdeziro. [5]

40—100 bonajn sovetajn poŝmarkojn mi sendos kontraŭ ĉiu nova bela modrevuo. Sendu rekomendite en forrika koverto, sciigante viajn dezirojn al s-ino P. Konovalova, Teatrnlajna pl. 6, 9, Nijnji-Novgorod, Rusujo. [1]

S-o Milan Bijelić, Karlovac, Banija br. 8, Jugoslavujo deziras korespondi per il. Pk. kaj l. kun ĉiuj landoj. [1]

Filatelistoj! Por 2 sv. frk. aŭ egala valoro mi sendas 50 div. malofajn poŝmarkojn de la liberŝtato Danzig. Interŝanĝas pm. Oskar Köhler, Olpnitz i. Vogt., Bergstr. 5. [5]